

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Saikkonen, Soili			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Sosiaalisen taustan vaikutukset koulutustasoon ja niiden muutokset vuosina 1956 - 75 syntyneillä kohorteilla			
Oppiaine-Läroämne-Subject Väestötiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-04-19	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 111
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmani aihe on vanhempien sosioekonomisen aseman vaikutukset lapsen koulutustasoon ja niissä tapahtuneet muutokset vuosina 1956–75 syntyneillä kohorteilla. Pää tarkoitukseni on selvittää missä määrin ja minkälaisia muutoksia sosiaalisen taustan vaikutuksessa koulutustasoon on tapahtunut. Kuvailen myös sukupuolen, äidinkielen ja asuinalueen vaikutusta henkilön saavuttamaan koulutustasoon. Kuvailuvien tulosten jälkeen elaboroin logistisella regressioanalyysillä taustamuuttujien vaikutusta sosiaalisen taustan ja koulutustason väliseen yhteyteen. Lopuksi tarkastelen tapahtuneiden muutosten suuruutta interaktioamallien avulla.</p> <p>Tutkimukseni perusjoukon muodostavat vuosina 1956–75 syntyneet miehet ja naiset, jotka asuivat Suomessa vuonna 1990. Rajasin aineistoa äidinkielen, asuinpaikan ja muiden taustatekijöiden perusteella. Rajausten jälkeen aineistoni koko on 146 734. Kaikki analyysit tehtiin erikseen miehille (N = 75 012) ja naisille (N = 71 722).</p> <p>Tutkielman aineistona on Tilastokeskuksen ja professori Tapani Valkosen tutkijaryhmän yhteistyössä muodostama rekisteriaineisto. Aineisto perustuu vuoden 1990 väestölaskentaan, mutta siihen on lisätty tietoja muista väestölaskennoista ja rekistereistä. Eri lähteiden tiedot on yhdistetty henkilötunnusten avulla. Rekisteriaineistosta on annettu käyttöni 11 prosentin otos tutkielmaani varten.</p> <p>Ylempien toimihenkilöiden lapset suorittivat huomattavasti enemmän ylioppilas- ja korkeakoulututkintoja kuin muut ryhmät. Seuraavaksi eniten tutkintoja suorittivat alempien toimihenkilöiden lapset. Vähiten ylioppilas- ja korkeakoulututkintoja suorittivat työntekijöiden ja sosioekonomisen aseman luokkaan muut kuuluvien lapset. Keskeiset tulokset olivat miehillä ja naisilla samansuuntaisia, lukuunottamatta yrittäjien ja maanviljelijöiden jälkeläisten ryhmää: sekä yrittäjien että maanviljelijöiden tyttäret suorittivat kaikilla koulutustasoilla huomattavasti enemmän tutkintoja kuin pojat.</p> <p>Tutkimukseni keskeinen tulos oli, että vanhempien sosioekonominen asema vaikuttaa edelleen voimakkaasti lapsen koulutustasoon, mutta sosiaalisen taustan mukaiset erot ovat pienentyneet korkeakoulututkinnon suorittaneisuudessa vuosina 1956–60 ja 1961–65 syntyneiden kohorttien välillä. Ylioppilastutkinnon ja jonkin perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osalta sosiaalisen taustan mukaiset erot pienentyivät vuosina 1956–60 ja 1961–65 syntyneiden kohorttien välillä, mutta kasvoivat hiukan nuorempien kohorttien välillä. Sosiaalisen taustan mukaisten erojen kasvu nuorempien kohorttien välillä johtui osittain yhteiskunnan toimihenkilöistymisestä.</p> <p>Ruotsinkieliset suorittivat enemmän tutkintoja kuin suomenkieliset, mutta vanhempien sosioekonomisen aseman vakiointi pienensi kieliryhmien eroja voimakkaasti. Myöskin alueiden väliset erot voitiin selittää suurelta osin sosioekonomisten rakenteiden eroilla. Sen sijaan kunnan kaupungistumisasteen mukaiset erot säilyivät samansuuntaisina vaikka sosioekonominen asema ja äidinkieli vakioitiin.</p> <p>Tärkeimpiä käyttämiäni lähteitä olivat vanhempien sosioekonomisen aseman vaikutusta lapsen koulutustasoon kuvaavat suomalaiset ja ulkomaalaiset tutkimusraportit.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords koulutustaso - sosiaalinen tausta sosioekonominen asema - vanhemmat - lapset			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			